

Acbüzzeneb üzerine

Salih Sütçüoğlu: “Acbüzzeneb nedir?”

Peygamber Efendimiz (asm) buyurmuştur ki: “İki sur arasında kırk yıllık zaman vardır! Sonra Allah semadan su indirecek ve insanlar yerden sebze gibi capcanlı dirilecekler. İnsanda bir öz hariç hepsi çürümüştür. Bu çürümeyen öz, acbüzzenebdir. Kıyamet günü yeniden yaratılış bundan meydana gelecektir.”¹ Bir diğer hadislerinde Peygamber Efendimiz (asm): “Bütün Âdemoğullarını toprak yiyecektir, acbüzzeneb müstesnâ. Her Âdemoğlu bundan yaratılmıştır ve bundan terhib olunacaktır” buyurmuştur.²

“Acbüzzeneb” kelimesi Peygamber Efendimizin (asm) bildirdiği, kıyamet esnasındaki dirilişin keyfiyetini anlatan bir kavram olarak dilimize girmiştir. Kuyruk sokumu kemiği olarak anlam verilmiş ve böyle de tercüme edilmiştir. Arapça’da “acb”, kuyruk kemiği; koyun kuyruğunun içindeki kemik; her şeyin gerisi; kuyruk sokumu anlamlarındadır. “Zeneb” ise bir şeyin sonu, ucu ve kuyruğu anlamındadır. Acbüzzeneb kelimesi, dil bilimcilerin yorumuyla “kuyruk sokumunda bir kemik” olarak hadis-i şeriften iktibasen mahşer ve diriliş literatürümüze geçmiştir.

Âyetlerin ve hadislerin müteşabihat dediğimiz müşkülath kısımları vardır. Doğru yorumlanmaya ve dikkatli tefsir edilmeye ihtiyaç gösterir. Bediüzzaman Hazretlerinin ifadesiyle; bazen vahiy gelirdi, Peygamber Efendimiz (asm) herkesin anlayacağı tasvir, temsil ve teşbihlerle vahyi ifade eder, gelen vahyi herkesin anlayacağı temsillerle zihne yaklaştırır, gayet derin hakikatleri bilinen teşbih ve temsillerle ifade buyururdu.³ Burada vahiy, insan aklına tenezzül buyurup, beşerin derecesine sözüyle nüzûl ederek, beşerin anlayacağı bir üslûp kullanır. İşte böyle yüksek amaçlar gözetilerek, bilinen temsillerle söylenen derin hakikatleri anlamak için, doğru tabir ve dikkatli tefsire ihtiyaç vardır.⁴ “Meselâ,” diyor Bediüzzaman; “Bir vakit huzur-u Nebevi’de gayet derin bir gürültü işitildi. Ferman etti ki: ‘Yetmiş senedir yuvarlanıp bu dakikada Cehennemin dibine düşen bir taşın gürültüsüdür.’ Birkaç dakika sonra birisi geldi, dedi: ‘Yetmiş yaşındaki meşhur münafık öldü.’ Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâmın gayet belîğ temsilinin hakikatini ilân etti.”⁵

İşte “acbüzzeneb” kavramı da, doğru yorumlamaya ihtiyaç gösteren müteşabihattandır. Acbüzzeneb kelimesine, bildiğimiz kuyruk sokumu kemiği

mânâsının kısır döngüsünden çıkarak, en azından günümüz ilminin ulaştığı derinliklerin daha ötesinde mânâlar yüklememizin, daha sağlıklı bir sonuca katkı sağlayacağı açıktır. Nitekim Üstad Bediüzzaman Hazretlerinin acbüzzeneb kelimesini izah sadedinde sarf buyurduğu kavramlar oldukça ilginçtir. Bediüzzaman “acbüzzeneb” tâbirini, “eczâ-i esasiye ve zerrât-ı asliye”⁶ kelimeleriyle, “insanın cesedinden bir çekirdek, bir tohum hükmünde küçücük bir cüz”⁷ veya “insanın tohumu hükmünde olan zerreler”⁸ tanımlamalarıyla açıklar. Ki bu esas ecza ve insanın tohumu ve çekirdeği hükmündeki asıl zerreler, ikinci yaratılış için kâfi bir esastır, yeterli bir temeldir. Ve Sâni’-i Hakîm, insan bedenini onların üstünde bina eder.⁹

Bu hakikatler penceresiyle baktığımızda, ölen insanın eti ve kemiği çürümüş bile olsa, binlerce yıl geçtiği halde çürümeyen bir özünün ve esas zerrelerinin bulunduğunu bu gün modern bilim artık keşfetmiş bulunmaktadır. Bu gün anlaşılmıştır ki, insan vücudunun harika bir bilgi bankası vardır ve bu bilgi bankasına bu gün itibariyle DNA denmektedir. DNA’da şifrelenen bilgiler insanın saç şekli ve göz renginden boyunun uzunluğuna kadar insanın bütün fiziksel özelliklerini ihtivâ etmektedir. İnsanın her bir hücresinin çekirdeğinde bulunan DNA’da, insan vücudunu baştanbaşa kontrol eden, bir milyon sayfalık bir ansiklopedinin içerebileceği miktarda bilgi kodlanmıştır. Düşünün ki, insan vücudunda en az 100 trilyon hücre ve her bir hücrenin çekirdeğinde, milimetrenin milyarda biri büyüklüğünde, atomların yan yana dizilmesiyle yaratılmış, insan bedeniyle ilgili bütün ansiklopedik bilgileri ezbere bilen ve insan bedeni çürüyüp gitse bile yapısı bozulmayan ve çürümeyen bir DNA zinciri!... Üstad Hazretlerinin ifadesiyle, insanın “ecza-i esasiyesi ve zerrat-ı asliyesi”¹⁰!

İşte Peygamber Efendimizin (asm) mübarek dilindeki acbüzzeneb, bu gün adına DNA zinciri denen, Bediüzzaman’ın “zerrat-ı asliye” olarak tanımladığı, bozulmaktan korunmuş, insan bedeninin sonunu ve son ucunu teşkil eden o “mikro zincir” olsa gerektir. İnsan bedeni bu mikro zincir üzerine binâ edilecektir. Nitekim Bediüzzaman, bu ikinci yaratılışı şöyle ifade etmektedir: “Haşir ve neşr-i ekberde beşerin her bir ferdi; aynıyla, cismiyle, ismiyle, resmiyle iâde edilecektir.”¹¹

Dipnotlar:

1- Buhârî, Tefsir, Zümer 3, Amme 1; Müslim, Fiten 141, (2955); Muvatta, Cenaiz 48, (1, 239); Ebu Davud, Sünnet 24, (4743); Nesâî, Cenaiz 117, (4, 111).

2- İbni Mace, Zühd, 32.

3- Lem’alar, s. 94.

4- Mektubat (yeni), s. 161; Sözler (yeni), s. 561.

- 5- Lem'alar, s. 94.
- 6- Sözlər (yeni), s. 854.
- 7- Sözlər (yeni), s. 1000.
- 8- İşârâtü'l-İ'câz, s. 60.
- 9- Sözlər (yeni), s. 854.
- 10- Sözlər (yeni), s. 854.
- 11- Lem'alar, s. 119.